

Täysistunto

Tiistai 5.12.2023 klo 14.00—2.02

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varainsiirtoverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2023 vp

Lakialoite LA 10/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 10/2023 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Sarkkinen.

Keskustelu

0.34 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä varainsiirtoverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että varainsiirtoveroprosentti kiinteistöjen luovutuksesta sekä kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeiden ja muiden arvopaperien luovutuksista laskee. Lisäksi ensiasunnon ostajan varainsiirtoverovapaus poistetaan. Lopputuloksena valtion verokertymä pienenee näiden toimien kokonaisvaikutuksena reilut 70 miljoonaa euroa. Se on huolestuttavaa, sillä veroasteessa on jo lähtökohtaisesti jatkuva laskeva trendi ja julkinen talous on alijäämäinen.

Uudistus vaikeuttaa ensiasunnon ostamista, mikä on väärä suunta, sillä hallitus vaikeuttaa muillakin toimillaan nuorten tilannetta. Esimerkiksi kohtuuhintaisen asuntotuotannon alasajo, asumistuen leikkaukset ja opintorahan leikkaus iskevät myös nuoriin. Kun opiskelijoiden henkilökohtainen opintolainataakka tulee hallituksen päätöksen seurauksena lisäksi paisumaan, tulevat nuorten edellytykset asuntolainan nostolle heikentymään edelleen. Tämä on kokonaisuudessaan väärä suunta, sillä nuorten edellytykset ostaa asuntoja ovat jo nyt vanhempia ikäluokkia heikommat muun muassa työelämän epävarmuuksien vuoksi. Me emme vasemmistossa näe perusteltuna, että nuorten mahdollisuutta ensiasunnon ostoon heikennetään edelleen.

Arvoisa puhemies! Hallitus perustelee veromuutoksia rakennusalan tukemisella, mutta rakennusala olisi ollut mahdollista tukea myös muilla, tehokkaammilla tavoilla. Koska kyse on suhdanneluonteisesta ongelmasta, on nurinkurista myös pienentää valtion verotuloja pysyvästi. Sen sijaan rakennusala oltaisiin voitu tukea laskemalla liikkeelle enemmän ARA-tuotantoa ja myöntämällä esimerkiksi määräaikaista rakennusalan suhdannetukia.

Arvoisa puhemies! Me emme näe perusteltuna vähentää valtion verotuloja pysyvästi ja samalla heikentää nuorten mahdollisuuksia ensiasunnon ostoon. Tästä syystä, arvoisa puhemies, edellä olevan perusteella esitän, että lakiehdotus hylätään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2023 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kyllönen.

0.36 Merja Kyllönen vas: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustajakollega Sarkkisen tekemää ehdotusta. Ja itsenäisyyspäivän kunniaksi ja nostattaakseni myöskin edustajakollega Kiurun tunnelmaa: ”Oi Suomi, katso, sinun päiväs koittaa. Yön uhka karkoitettu on jo pois, ja aamun kiuru kirkkaudessa soittaa [Naurua] kuin itse taivahan kansi sois. Yön valat aamun valkeus jo voittaa, sun päiväs koittaa, oi synnyinmaa.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nurminen.

0.37 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Oli sen verran hyvä puheenvuoro tässä, että menin vähän sanattomaksi.

Mutta itse tähän asiaan: jollain tavalla en ihan ymmärrä tätä hallituksen esitystä, nimenomaan kun katsoo nuoria ensiasunnon ostajia. Itse tietenkin myös suhteellisen nuoresta iästäni riippuen tunnen hyvin paljon nuoria, jotka haaveilevat siitä ensiasunnosta ja kodista ja säästävät sitä kohden ja ovat pitäneet äärettömän tärkeänä tätä verokannustetta, jolla myös autetaan nuoria saamaan jalansijaa siihen ensimmäiseen kotiin ja asuntoon. Pidän siinä mielessä huonona tätä hallituksen politiikkaa, kun nämä leikkauksetkin, mitä tänään käsittelemme, ja niiden yhteisvaikutuksethan — joista varmasti käydään vielä yksityiskohdaisemmin käsittelyä — kohdistuvat kaikista suurimmin nuoriin ihmisiin, isoiten nuoriin ihmisiin. Oikeastaan näissä useissa esityksissä on sama kaava, ja niille yhteinen nimittäjä on se, että nuorilta leikataan ja nuorten asemaa heikennetään. Ja tässä kun on kyse siitä, että se, että nuori saisi sen omistusasunnon ja pääsisi kiinni siihen ensimmäiseen kotiin ja saisi sen verohyödyn verrattuna vaikka sijoittajiin ja muihin, on ollut käytännössä todella hyvä ja motivoiva kannuste nuorille myös säästää ja löytää sitä asuntoa ja sitä kautta saada se oma koti. En pidä hyvänä, että hallitus on nyt päättänyt poistaa tämän ja myös nuorilta evätä tämän mahdollisuuden käyttää tätä verohyötyä ensimmäisen kodin saamiseksi.

Minä uskon, että todella monet nuoret ovat pitäneet tätä äärettömän tärkeänä. Jollain tavalla pidän surullisena, että nyt hallitus on päättänyt tähän, varsinkin kun samaan aikaan kaikista hyvätuloisimmille annetaan tuhansien eurojen verohelpotuksia mutta nuoria ensimmäisen kodin ostajia rokotetaan tällä tavalla. Mielestäni tässäkin on kyse arvovalinnasta ja mielestäni on väärin, että hallitus tällä tavalla kohdistaa näitä heikennyksiä nuoriin ensiasunnon ostajiin ja niihin nuoriin, jotka toivovat sitä ensiasuntoa, omaa kotia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

0.40 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Keskusta ei hyväksy pääministeri Orpon hallituksen esitystä ensiasunnon ostajien varainsiirtoveron poistamiseksi. Kyllä se on niin, että nuorilla on jatkossakin oltava oikeus haaveilla ja tavoitella omistusasunnon ostamista. Tällä tavoin edistetään myös kotitalouksien pitkäjänteistä vaurastumista. Kyllä ihmetellä saattaa, että nyt näitä veroja alennetaan nykyisen hallituksen toimesta velaksi. Velaksi veronalennuksia. On syytä kysyä, miten hallituksella on tällaisessa tilanteessa varaa taas uuteen pysyvään, puhutaan, 70 miljoonan euron veronalennukseen.

Puhemies! Oppositio puolueet ovat tehneet vaihtoehtobudjetteja ja niitä käsitellään varmasti ensi viikolla lisää, mutta haluan muistuttaa siitä, että kyllä vaihtoehtojakin löytyisi. Minkä takia hallitus panostaa esimerkiksi Turun tunnin junaan, kun nämäkin rahat voitai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2023 vp

siin laittaa tänä päivänä esimerkiksi rakennusalan suhdannetilanteeseen vastaamiseksi, että pistettäisiin homekouluja kuntoon ja korjattaisiin ja laitettaisiin vielä teiden korjausvelan purkamiseenkin lisärahoitusta tällä Turun tunnin juna -hankkeen rahoituksella?

Mutta ennen kaikkea nuorten puolella pitää olla ja muistuttaa vielä näin aamuyön pikukutunteinakin, että kyllä, keskusta on nuorten puolella, että nuoret pystyvät jatkossakin osamaan ensiasunnon verohelpotuksien mukaisesti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg.

0.42 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattinen puolue vastustaa ensiasunnon varainsiirtoverovapauden poistamista. Suomen asuntovarallisuus keskittyy vahvasti yli 40-vuotiaalle väestölle. Asunnon hankinnassa varallisuus lisää kulutusmahdollisuuksia ja siten asettaa vanhemman ja varakkaamman väestön parempaan asemaan.

Varainsiirtoverovapaus tasaa hieman tätä asetelmaa ensiasunnon ostajan hyväksi. Tämän lisäksi ensiasunnon hankinnalle keskeinen tekijä on riittävän alkupääoman hankinta, johon kuuluu asuntolainan käsiraha, varainsiirtovero ja muuttokustannukset. Varainsiirtoveron vapautuksen poistaminen ensiasunnosta nostaa kerralla ensiasunnon hankintaan vaadittavaa säästettyä alkupääomaa tuhansilla euroilla, mikä voi hidastaa ensiasunnon hankintaa vuosilla ja siten siirtää omistusasujaksi siirtymistä myöhemmäksi.

Nuorten omistusasumisen yleisyys on paikoin Suomessa pudonnut puoleen 2010-luvun aikana, ja esitetty verovapauden poisto heikentää tätä kehitystä. Omistusasuminen kerryttää tyypillisesti työikäiselle asukkaalle varallisuutta, ja omistusasumiseen siirtymän myöhentäminen vastaavasti hidastaa tämän varallisuuskertymän alkamista nuorilla. Esitetyt muutokset kokonaisuutena kasaavat varallisuutta jo ennestään sitä eniten omaaville ikäluokille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

0.44 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus tukee nuorisoa aika vähän aika monellakin tasolla. Jos vaikka mietitään useita hallituksen leikkauksia ja sitä, mihin ne koskevat eniten, niin opiskelijoihin ja nuoriin. Varainsiirtoveron alentamisella voi olla hyviä vaikutuksia sekä työvoiman liikkuvuuteen että rakennusalan tilanteeseen. Mutta en kuitenkaan voi kuin ihmetellä sitä, miksi hallitus esittää ensiasunnon ostajia koskevan varainsiirtoveron poistoa ja maksattaa tämän kokonaisvarainsiirtoveron alentamisen juuri nuorten osalla. Tämä on järkyttävä isku nuorille, jotka ovat yrittäneet päästä ensimmäiseen omaan asuntoonsa kiinni jo pitkän aikaa. Asunnon ostamisesta tulee entistä mahdottomampaa, kun lainaa pitää ottaa enemmän veron kattamiseksi. Muutamakin tuhat euroa voi olla ensiasunnon kohdalla ensisijaisen suuri kysymys.

Olisinkin kysynyt hallitukselta siitä, kun meillä on tilanne, että kun vaikka miettii Helsingin asuntojen hintoja, niin siellä yhdellä tai kahdellakin prosentilla saattaa olla todella suuri merkitys nuorelle siinä, onko varaa, onko pankilla mahdollisuutta antaa sitä lainaa, niin te viette tällä hetkellä ja tällä esityksellä todella monen nuoren mahdollisuuden ensiasuntoon.

Minulla on esimerkiksi hyvä esimerkki minun omista hyvistä ystäväistäni, ketkä ovat odottaneet ja heille on luvattu tämä järjestelmä. Nyt kun tämä hallitus on tekemässä vielä niin nopeasti tämän leikkauksen, niin näillä nuorilla aikuisilla ei ole mahdollisuutta sopeut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2023 vp

taa tätä omaa säästämiskokonaisuuttaan tähän uuteen aikatauluun. Ei heillä ole yhtäkkiä mahdollisuutta säästää parin kuukauden sisällä kymmeniätuhansia euroja.

Sitten toinen kokonaisuus on se, että heillä, jotka ovat olleet aikaisemmassa vaiheessa säästämiskokonaisuudessa, on ollut äärettömän kova kiire löytää tämä asunto tämän muutamien kuukauden aikana. Kyllä minä ajattelen, että kokonaisuudessaan todella valitettavaa politiikkaa. Ja haluaisinkin kuulla, miksi, perussuomalaiset, kun niin kovasti jo ennen vaaleja olette puhuneet siitä, että olette pienen ihmisen puolella, opiskelijat ja nuoret eivät ole sitä porukkaa, ketä puolustatte.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru, Krista.

0.46 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Kun sosiaalidemokraatit kysyivät tuoreeltaan tämän päätöksen jälkeen kyselytunnilla siitä, miksi päätös tehtiin, niin siinä yhteydessä kävimme hyvin selkeäsanaisen keskustelun siitä, että SDP ei hyväksy tämän asuntopoliittisen tilanteen ja käytännössä asuntomarkkinoiden elvyttämiseksi niitä toimia, jotka hallitus tässä tekee. Erityisesti meitä närästää tämä ensiasunnon ostajan edun poisto. Mutta en halua tässä keskustelussa enää keskustella siitä ja pitkittää tätä keskustelua. Tulin tänne puhumaan sosiaali- ja terveystalouteen.

Nyt on pakko sanoa, kun täällä istuu myöskin kollega Satakunnasta, Huru, ja Puistokin paikalla: kyllä teiltä vaadittaisiin jonkunlaista vastausta siitä, miten te voitte olla tässä mukana. Tässä puhutaan vain ensiasunnon ostajista, mutta tosiasiasahan tässä esityksessä tehdään paljon muutakin, ja siitä ei puhuta koskaan mitään, kun tästä esityksestä puhutaan. On pakko kyllä kysyä: pidätkö te tätä ok:na?

Eli varainsiirtoverolakia muutettaisiin siten, että varainsiirtoveroprosentti kiinteistöjen luovutuksesta alennettaisiin 4 prosentista 3:een sekä asunto-osakeyhtiöiden ja muiden kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeiden sekä muiden arvopaperien luovutuksesta 2:sta ja 1,6 prosentista 1,5:een. Tässä ne todelliset karvat paljastuvat. Tässä on kysymys siitä, että tässä voitaisiin myydä listaamattomia yrityksiä halvemmalla. Tämähän on kokoomuksen märkä päiväuni. En olisi ikinä uskonut, että tällaisessa taloudellisessa tilanteessa myös tähän on varaa. Käytännössä kokoomuksen puoluekokouksen päätöksiä laitetaan näin vaikeina taloudellisina aikoina listalta vaan kuntoon, ja perussuomalaiset katsovat vierestä, että oho, tämmöinenkin tässä budjetissa tuli katettua.

Siis minusta on käsittämätöntä, mihin se perustuu, että listaamattomia yrityksiä voisi varainsiirtoveron näkökulmasta myydä jatkossa halvemmalla, kun tässä vähennetään niihin kohdistuvia kuluja. Mitä sillä on tekemistä vaikka koirakennelin myynnin kanssa — no, tuli nyt mieleen monenlaisia kummallisia esimerkkejä — [Naurua] tai vaikka parturi-kampaamon myynti, miten se liittyy asuntopoliittiseen tilanteeseen? Tätä minä haluaisin herra Hurulta tiedustella, ja kun Puisto istuu vieressä, niin hänellä olisi varmaan tähän vastaus. Miten te voitte olla tämmöisessä mukana? Tämä märkä päiväuni täällä toteutuu, ja muina miehinä katsotaan, kun kennelit ja parturi-kampaamot vaihtavat nyt edullisemmin omistajaa, ja se kaikki liittyy asuntopoliittikkaan.

Sen verran olen tylynä nyt tässä, että kun täällä leikataan ihmisten perusetuuksista, viimesijaisesta toimeentulosta, niin täällä herrat istuvat muina miehinä toteamassa, että kyllä tämä sopii perussuomalaisille, leikataan lisää, mutta samaan aikaan tulee koirakennelleilläkin edullisemmaksi sitä myydä ja ostaa. [Petri Hurun välihuuto]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2023 vp

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.